

Saksalle Itämeri on yhteistyön, hyvinvoinnin ja rauhan meri

Ritva Koukku-Ronde

Itämeri on ollut Saksalle tärkeä kautta historian. Hansaliiton kultakausi alleviivasi Itämeren kauppareittinä. Itämeri on ollut aina myös väylä vaikutteille ja uusille tuulille, jotka yhdistävät Saksan Itämeren alueen muihin maihin ja kansoihin. Monet pohjoissaksalaiset puhuvat itämerellisestä identiteetistä rantavaltioiden asukkaiden yhdistäjänä.

Itämeren merkitys ja painoarvo kasvoivat Saksojen yhdistymisen jälkeen. Pääkaupunki palasi Reinin varrelta Itämeren tuntumaan. Vaikka etelän Baijerissa Itämeren tuulet

puhaltavat heikommin, pohjoiset osavaltiot – Hampuri, Mecklenburg-Etu-Pommeri ja Schleswig-Holstein – ovat pitäneet aktiivisella toiminnallaan Itämeren yhteistyötä esillä myös liittovaltiotasolla. Tätä on auttanut se, että Saksan korkein johto tuntee hyvin Itämeren: liittopresidentti Gauck on syntynyt Rostockissa, liittokansleri Merkel Hampurissa.

Saksalle Itämeri on yhteistyön meri. Yhteistyön toteuttamisen kolme keskeistä viitekehystä ovat EU:n Itämeristrategia, Itämeren valtioiden neuvosto (CBSS) ja EU:n Pohjoinen ulottuvuus. Itämeristrategian osalta pohjoisen osavaltiot ovat olleet erityisen aktiivisia koulutuksen (Hampuri koordinoi), kulttuurin (Schleswig-Holstein) ja turismin (Mecklenburg-Etu-Pommeri) aloilla. Asiantuntijatason yhteistyö on sujunut hyvin. Lukuisat verkostot ja käytännön hankkeet osoittavat alueen yhteistyön elävän ja kehittyvän myös tämänhetkisessä jännitteisessä tilanteessa.

Saksa on ollut perinteisesti Suomelle tärkeä ja läheinen kumppani. Erinomaiset suhteet perustuvat mm. yhteiseen arvopohjaan, EU-jäsenyyteen sekä tiiviisiin kauppaa- ja kulttuurisuhteisiin. Keskeisissä EU:n integraatio-, ulko-, kauppaa- ja talouspoliittisissa kysymyksissä Suomen ja Saksan politiikka ja edut ovat usein samansuuntaisia.

Tiivis ja hyvä yhteistyö näkyy myös Itämeri-asioissa. Ajattelumme on monin osin yhtenevää esim. ympäristökysymyksissä, ihmisten välisten kontaktien ml. työvoiman liikkuvuuden edistämässä, rajaesteiden purkamisessa, kestävässä energiaratkaisuissa (kansallisten energiaratkaisujen eroista huolimatta) ja meriliikenteen turvallisuuteen liittyvissä asioissa.

Suomea ja Saksaa yhdistää myös halu konkreettisiin tuloksiin. Yhteistyöllä edistetään yhteisiä etuja ja hyvinvointia. Pohjois-Eurooppa ml. Itämeren alue onkin tänä päivänä monella mittarilla mitattuna Euroopan huippua, innovatiivinen myönteisen kehityksen edelläkävijä.

Saksa on Suomen tärkein kauppakumppani. Suomen kauppa kulkee paljolti Itämerta pitkin. Hampurin, Lyypekin /Travemünden ja Rostockin satamien merkitys Suomelle on aivan keskeinen, näin myös satamakaupungeille. Itämeren alueen kaupallis-taloudellinen merkitys Saksalle on huomattava. Rantavaltioiden yhteenlaskettu kauppa – niin vienti kuin tuonti – Saksan kanssa on suurempi kuin Saksan ykköskauppakumppanin Yhdysvaltojen kanssa. Saksa näkee Itämeren vahvasti myös rauhan merenä. Ei ole sattumaa, että se Etyjin puheenjohtajana järjestää Hampurissa ministerikokouksen. Meren rauhaa häiritsee kovan turvallisuuden kysymysten ja kansainvälisen vastakkainasettelun palaaminen Itämeren alueelle. Venäjän voimapolitiikka ja pyrkimykset korostaa suurvalta-asemaansa heijastuvat monin eri tavoin ja väistämättä heikentävät myös Itämeren vakautta. Venäjän aggressiivisen toiminnan johdosta Ukrainassa EU onkin asettanut pakotteita Venäjää vastaan.

Nykyisessä tilanteessa dialogi Venäjän kanssa on tärkeämpää kuin kenties koskaan. Itämeren yhteistyörakenteet osaltaan tarjoavat dialogiin mahdollisuuden. Saksa tukee Suomen lailla dialogin ylläpitämistä.

Saksan merkitys Euroopan ja näin myös Itämeren turvallisuudelle on keskeinen. Historian pidikkeistä johtuen Saksa pysytteli vuosia tietoisesti taka-alalla. Maa kasvoi ensin talouden suunnannäyttäjäksi ja viime vuosina se on ottanut suurempaa vastuuta myös ulko- ja turvallisuusasioissa. Saksa on mm. toiminut aktiivisesti ratkaisujen aikaansaamiseksi muuttoliikkeen hillinnässä ja hallinnassa sekä itä-Ukrainan tilanteen ratkaisussa.

Saksan rooli korostuu Brexitin myötä. Saksa ei kuitenkaan tavoittele yksin johtamista, vaan yhteistyötä kumppaneiden kanssa, realismia painottaen, muita kuunnellen ja poliittisia ratkaisuja hakien.

Myös sotilaallisesti Saksa on merkittävä toimija Itämeren alueella. Oman suorituskyvyn ylläpitämisen lisäksi maalla on keskeinen rooli myös Naton toimien kehittämisessä. Maa on muun muassa tärkeä vaikuttaja Stettinissä sijaitsevan Naton koillisen esikunnan kehittämisessä. Liittouman tukitoimiin Baltian maissa ja Puolassa Saksa on osallistunut aktiivisella panoksella. Lähitulevaisuudessa maa toimii monikansallisen pataljoonan kehysvaltiona Liettuassa.

Itämeri on kaikille sen rantavaltioille elintärkeä. Alueen hyvinvoinnin edistäminen ja turvallisuuden vahvistaminen ovat loppupeleissä kaikkien alueen maiden intressissä.

Ritva Koukku-Ronde
Suomen Saksan suurlähettiläs

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).